

Af Matilde Malmberg

Læsevejleder og dansklærer på Paderup Gymnasium, medlem af G-bestyrelsen for stx og hf

Sommerferien er for mange – ikke kun dansklærere – et pusterum der blandt andet kan give tid til romanlæsning. Om sommeren kan vi endelig dykke ned i Aidts nyeste *Øvelser i mørke* og få bekræftet værdien af fællesskaber og venskaber, også når traumer og ubehag dominerer, eller vi kan forsøge at sætte os ind i generation Y's kamp med flydende identitet og det frie liv når vi læser *Kun til navlen* om den moderne skærsommernatsdrøm af Linea Maja Ernst. Men det er ikke altid en selvfølge at vi giver os selv rum og tid til at dykke ned i romanlæsningen selv i en lang sommerferie. For vi bliver forstyrret på så mange områder. I de unge år er det småbørn der skal kigges efter, tørres op efter og trøstes, så er der EM, Tour de France, OL og hvad der ellers skal holdes øje med i fjernsynet i løbet af en sommer, der er kantareller og lyng der skal findes på heden, og så er der djævelen over dem alle – det digitale liv. Det er så utroligt nemt at blive forstyrret, men også at lade sig forstyrre.

Det er altså bestemt ikke kun vores elever der lader sig forstyrre af det ene og det andet, og det er lige netop forstyrrelse der er en af læsningens helt store fjender. For læsning kræver fordybelse. Den svenske hjerneforsker Katarina Gospic er kommet frem til at det kan tage op til 25 minutter at vende tilbage i flow med en arbejdsopgave når man bliver forstyrret. Det kan forklare hvorfor det i dag står lidt sløvt til med læsningen. Vores elever har svært ved at overkomme og huske selv korte læselektier, måske fordi de hele tiden bliver forstyrret og lader sig forstyrre, og flere gymnasier tyr til lektiefri og fælleslæsning m.m. Det kan der være rigtig gode didaktiske grunde til at gøre – lektionen er præsent for eleverne, alle har læst det samme, og læreren har måske mulighed for at påvirke læsningen og forståelsen undervejs. Men det hjælper desværre ikke på elevernes læsehastighed. Gymnasieskolens læsevejledere ser en dalende læsehastighed hos eleverne når de tester dem i i.g. Det er ikke kun læsehastigheden der er nedadgående, men også elevernes ordforråd bliver dårligere og dårligere. Det bliver meget tydeligt at det ikke er nok at læse snaps fra vennerne, statusopdateringer, undertekster på Netflix og overskrifter på diverse internetsider. Læsemusklen skal trænes, for jo langsommere og dårligere man læser, jo sværere bliver det at bevare koncentrationen og forståelsen.

Som dansklærere står vi ofte på hovedet for at få eleverne til at læse derhjemme – lektier, frilæsning, bare et eller andet. Vi ved at læsning giver vid, bedre formuleringsevner og forståelse og samtidig, i et livs- og samfundsperspektiv, mulighed for øget empati, demokrati og engagement. Gennem litteraturen har vi muligheden for at sætte os ind i hvordan det er at være transkønnet, handicappet, misbrugt, forelsket, gammel, skilt og underlagt alle mulige andre eksistentielle vilkår. Vi kan læse om klodens tilstand, om aktivisme og om krigens konsekvenser. Men hvordan får vi eleverne og nogle gange også os selv i gang med at læse?

Mit bedste bud er at forsøge at møde eleverne der hvor de er. Jeg har forsøgt med *Ved vejen* fordi jeg selv elsker Bangs stille eksistenser, de mange tomme pladser og langsomheden. Men da mine 3.g'ere blev studenter i sommer, indrømmede de blankt at rigtig mange af dem ikke havde fået kæmpet sig igennem romanen på trods af gode intentioner. Det gik langt bedre med en anden gammel klassiker, nemlig Rifbjergs *Den kroniske uskyld* i foråret inden 3.g'erne fik huen på hovedet. Pludselig kunne de spejle sig i Janus og Tores livtag med ungdomslivet, kærligheden, venskaber og det spirende voksenliv der venter – for nogle – truende på den anden side af gymnasiets trykke rammer. Her lod mine elever for et øjeblik telefonen ligge og læste mere end 20 sider til hver lektion, og nogle enkelte læste endda foran. Det må være den våde drøm for enhver dansklærer.

I Dansklærerforeningen samarbejder vi med Undervisningsministeriet for at øge læselysten. 10 kendte har valgt et værk af en kvindelig forfatter som de synes, vores elever skal læse. Det kunne være et sted at starte – at tænde elevernes læselyst ved at motivere med andres bedste læseoplevelser.

Sommerferien er slut, og det langsomme må vige for Turèlls hverdagsglæde, men håbet er stadig at vi finder huller – i hverdagen, i undervisningen, i bussen, lige inden søvnen indtræffer – hvor vi kan fordybe os i læsningen og de rum og oplevelser den lukker op for.

God fornøjelse